

ням поліції не займе більше часу, ніж необхідного для встановлення особи. Строк затримання з метою встановлення особи не може перевищувати 12 годин. Згідно з § 164 КПК ФРН під час проведення службових дій на місці службовець, який керує їх проведенням, уповноважений затримувати осіб, які умисно перешкоджають виконанню службових дій або не виконують його вимоги, пред'явлені в межах його повноважень, та взяти їх під варту до закінчення службових дій, але не більше ніж на один день, наступний за днем проведення службових дій.

Таким чином, за КПК ФРН, на відміну від кримінального процесуального закону України, допускається зокрема, затримання: 1) особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, якщо невідомі її анкетні дані; 2) осіб, які умисно перешкоджають виконанню службових дій або не виконують вимоги службовця, пред'явлені в межах його повноважень. За підставами першого випадку закон України взагалі не передбачає затримання. За підставами другого випадку – передбачає частково, у ст.185 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Подальші наукові розвідки стосуватимуться детальнішого з'ясування правил затримання особи уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді.

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за січень-грудень 2016 року. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112657&libid=100820&c=edit&c=fo#.

2. Фаринник В.І. Затримання особи: проблеми кримінальної процесуальної регламентації та шляхи їх вирішення // Вісник кримінального судочинства. – 2015, №2 [Електронний ресурс] // Режим доступу: [file:///C:/Users/admin/Downloads/vkc_2015_2_13%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/vkc_2015_2_13%20(1).pdf).

3. Обвинувальний вирок Смілянського міськрайонного суду Черкаської області від 30 травня 2016 року у справі № 703/5746/14-к р. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.

4. Уголовно-процесуальный кодекс Федеративной Республики Германия – Strafprozessordnung – Научно-практический комментарий и перевод текста закона (Павел Головненков, Наталья Спица) [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://maksim-nik.livejournal.com/76064.html>.

Кисельов Ілля Олександрович
к.ю.н., викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Як відомо, у кримінології характеристики злочинності розглядаються через призму показників. Вивчення та аналіз основних показників злочинності надає змогу зробити важливі висновки. В залежності від того, які саме показники злочинності аналізуються, можна виявити ті чи інші тенденції злочинності на певному етапі.

Традиційно, показники злочинності розглядають з поділом на кількісні та якісні. Такий поділ є поширеним у кримінологічній літературі та дозволяє ком-

плексно охарактеризувати злочинність. Обґрунтовано вважається, що більш менш об'єктивну картину злочинності можна побачити лише у разі аналіз всіх показників злочинності.

Даного твердження, нажаль, не завжди додержуються представники ЗМІ, які переважним чином орієнтуються на абсолютні показники злочинності, перераховуючи та наводячи лише цифри.

На нашу думку, серед усіх показників злочинності протягом останніх п'яти років найбільшу актуальність мають якісні показники. Вони дозволяють зрозуміти «суть» того, що відбувається, побачити більш менш об'єктивні тенденції.

З метою одержання інформації про особливості характеру злочинності в Україні протягом останніх п'яти років, нами було вивчено статистичні показники щорічних звітів Генеральної прокуратури України (Єдиний звіт про кримінальні правопорушення) з 2013 по 2017 роки.

Перш за все, необхідно зауважити, що протягом розглядуваних років спостерігається зміна кількості вчинюваних на території України злочинів в цілому. Так, якщо за 2013 рік було вчинено 563560 злочинів, у 2014 – 529139 злочинів, у 2015 – 565182 злочинів, у 2016 – 592604, а у 2017 – 523911 злочинів (за даними ГПУ). Навіть поверховий огляд наведених даних вказує на те, що протягом вказаного періоду спостерігаються тенденції щодо зменшення загальної кількості вчинюваних на території України злочинів.

Безсумнівно, роблячи висновки щодо «зменшення», необхідно враховувати низку специфічних факторів, таких як проведення Антитерористичної операції, тимчасова втрата контролю над певними територіями України, активне реформування багатьох сфер суспільного життя тощо.

Так, якщо ще у 2013-2014 роках статистика відображує кількість діянь на майже усій території України, то вже починаючи з 2015 року у виборці не враховані діяння вчинені на непідконтрольних територіях. Таким чином, можна дійти загального висновку, що з розрахунку на 100 тис. населення (коефіцієнт), кількість злочинів не зменшилась, а навпаки – збільшилась.

Разом із цим, такий загальний висновок не дозволяє виявити саме тенденцій злочинності, простежити її характер, адже хоча і враховує відношення щодо кількості населення України та пропорційної кількості злочинів, не бере до уваги такий показник як «тяжкість». Аналіз вчинених у 2013-2017 роках злочинів з розподілом їх на злочини невеликої тяжкості, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі дозволяє зробити окремі висновки про характер злочинності.

У аналізованому періоді злочини невеликої тяжкості, а також злочини середньої тяжкості пропорційно зменшились. Водночас, питома вага особливо тяжких злочинів залишилась майже без змін, а тяжкі злочини суттєво збільшились у структурі злочинності. Безсумнівно, це тривожний сигнал, який вказує не на кількісні зміни у структурі злочинності, а на зміни якісні, які набагато гріші та мають більш складні наслідки.

Для того, щоб зрозуміти реальний масштаб погіршення ситуації, необхідно поглянути на питому вагу тяжких злочинів в загальній структурі злочинності. Якщо у 2013 році, було зареєстровано 563560 злочинів, з яких 156131 були тяжкі, їх питома вага сягала 27,7% від загальної кількості, що, до речі, вже досить тривожний показник. З огляду на статистичні дані 2017 року, про-

тягом якого було зареєстровано 523911 злочини (тобто менше, ніж у 2013 році!), з яких 198074 злочини були тяжкими, їх питома вага складає 37,8 % (!).

Для того, щоб відслідкувати динаміку таких змін, наведемо питому вагу тяжких злочинів по роках, зокрема: 2013 рік – 27,7%, 2014 – 29,2%, 2015 – 31,5%, 2016 – 36,0%, 2017 – 37,8%. Наведені показники демонструють саме тенденції злочинності, які полягають у поступовому чіткому погіршенні в той час як абсолютні показники злочинності «плавають» і змінюються у більшу чи меншу сторону. Це означає, що кожен третій злочин, що вчинюється в Україні є тяжким.

Наведені дані лише в загальному вигляді демонструють якісно негативні зміни, які відбулися протягом останніх п'яти років у структурі та характері злочинності. Цілком очевидно, що наразі суттєво погіршується криміногенна обстановка в державі, і це вимагає рішучих кроків та ініціативності з боку правоохоронних органів для того, що призупинити негативний сценарій розвитку подій та поступово взяти під контроль запобігання злочинам.

Кононець Віта Петрівна
к.ю.н., ст. викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Поліграф як науково-технічний прилад доволі системно використовується у таких напрямках правозастосовної практики: психологічний відбір кандидатів для заміщення вакантних посад (кадровий «скринінг»); спеціальні (внутрішні) перевірки й службові розслідування, а також виконання завдань у межах досудового й судового провадження щодо вчинених кримінальних та інших правопорушень. Однак, розвиваючись, ці практичні напрями, на жаль, стикаються з різноманітними проблемними питаннями, особливо в контексті кримінального судочинства.

Слідчі, прокурори, судді нерідко констатують недостатність вітчизняної практики застосування поліграфа; недосконалість нормативно-правових документів, що регламентують відповідну діяльність; доцільність застосування цього приладу та його результатів у кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному провадженні; обмеженість поінформування стосовно міжнародної правозастосовної практики використання поліграфа та його результатів тощо.

Кабінет Міністрів України надає таке визначення: «*Поліграф* – технічний багатоканальний (у тому числі має канал виявлення протидії) реєстратор психофізіологічних реакцій суб'єкта дослідження, який дає можливість виявляти і фіксувати психофізіологічні реакції суб'єкта дослідження на певні стимули